

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558¹

ฉัตรชัย จูจรัส²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของการชุมนุมสาธารณะ เพื่อค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาความไม่ชัดเจนของคำว่า การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ความหมายและขอบเขตของการชุมนุมสาธารณะ พื้นที่ในการชุมนุมสาธารณะ การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ และบทกำหนดโทษ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุม และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มีหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ปัญหาความไม่ชัดเจนของเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

ซึ่งสำหรับประเทศไทยเสรีภาพในการชุมนุมปัจจุบันได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 44 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติว่า “การชุมนุมสาธารณะต้องเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ การใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมในระหว่างการชุมนุมสาธารณะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าเสรีภาพในการชุมนุมที่จะได้รับความรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นั้นจะต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แต่ทั้งสองมาตราดังกล่าวไม่ได้บัญญัติความหมายและไม่ได้กำหนดลักษณะของการชุมนุมว่า อะไรเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ จึงเกิดความไม่ชัดเจนว่าอย่างไรเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ความไม่ชัดเจนในกฎหมายนี้ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจหรือเข้าใจในความหมายของการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธที่แตกต่างกันของประชาชน อันก่อให้เกิดการตีความกฎหมายได้อย่างกว้างขวางไปตามแนวคิดของตนเอง

ประการที่สอง ปัญหาความไม่ชัดเจนของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ตรารึ้นมาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิการชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและโดยสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย แต่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังคงมีความคลุมเครือไม่มีความชัดเจน ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ความไม่ชัดเจนของความหมายและขอบเขตของการชุมนุมสาธารณะ

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 4 ได้นิยามความหมายการชุมนุมสาธารณะไว้ว่า “การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่” ซึ่งพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2558 ให้ความหมายของคำว่า “ชุมนุม” ไว้ว่า “(1) กอง หมู่ พวก (2) ที่ประชุมของกลุ่มบุคคลที่มีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์บางประการร่วมกัน (3) ประชุม รวมกัน” จะเห็นได้ว่าการชุมนุมต้องเกิดจากการร่วมตัวของบุคคลเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นกลุ่มบุคคล จึงเกิดปัญหาว่าการกระทำของบุคคลเพียงคนเดียวหรือบุคคลตั้งแต่หนึ่งถึงสองคน จะถือว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะ ตามนิยามของมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 หรือไม่ ซึ่งการที่พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 4 ได้นิยามความหมายของการชุมนุมสาธารณะไว้ แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้ชุมนุมสาธารณะขั้นต่ำเอาไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะ จึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของความหมายการชุมนุมสาธารณะว่าต้องเป็นการรวมตัวของกลุ่มบุคคลจำนวนกี่คนจึงถือว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 อีกทั้งการรวมตัวของประชาชนในการเดินขบวนไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่มีอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินต่าง ๆ จะถือว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะด้วยหรือไม่ ทั้งที่มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้นิยามความหมายของการชุมนุมสาธารณะว่า “การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป

และบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่” จึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของขอบเขตการชุมนุมสาธารณะว่าหมายความว่าความรวมถึงการเดินขบวนเพื่อไปยื่นหนังสือต่อผู้มีอำนาจบริหารราชการแผ่นดินต่าง ๆ ด้วยหรือไม่ ทั้งที่การเดินขบวนเพื่อไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่มีอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินต่าง ๆ นั้น ผู้เดินขบวนไม่ได้แสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นไม่สามารถเข้าร่วมได้ เป็นแต่เพียงการเรียกร้อง สนับสนุนคัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้ที่มีอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินต่าง ๆ เท่านั้น เพื่อให้ผู้ที่มีอำนาจรับรู้ข้อเท็จจริงและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

ประเด็นที่สอง ความไม่ชัดเจนของพื้นที่ในการชุมนุมสาธารณะ

มาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมี 150 เมตร จากพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระรัชทายาทหรือพระบรมวงศ์ ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชานิเวศน์ พระตำหนัก หรือจากที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก หรือสถานที่พำนักของพระราชอาคันตุกะ จะกระทำมิได้” ซึ่งพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่า “รัศมี” ไว้ว่า เส้นที่ลากจากจุดศูนย์กลางของวงกลมไปถึงเส้นรอบวง จะเห็นได้ว่าคำว่ารัศมี คือการนับจากจุดศูนย์กลาง การที่มาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากพระบรมมหาราชวังฯ จะกระทำมิได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายว่า รัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากพระบรมมหาราชวังฯนั้นกำหนดอย่างไร กำหนดจากตัวอาคารของพระบรมมหาราชวังฯ หรือบริเวณรอบสถานที่ของพระบรมมหาราชวังฯ การที่มาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ใช้คำว่ารัศมี โดยไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจากไหนถึงไหน จากตัวอาคารของพระบรมมหาราชวังฯ หรือบริเวณรอบสถานที่ของพระบรมมหาราชวังฯกันแน่ จึงก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนของมาตรา 7 วรรคหนึ่งของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เกี่ยวกับการห้ามชุมนุมในรัศมี 150 เมตร จากตัวอาคารของพระบรมมหาราชวังฯ หรือบริเวณรอบสถานที่ของพระบรมมหาราชวังฯ

ประการที่สาม ปัญหาการแจ้งการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติการแจ้งการชุมนุมสาธารณะไว้ในหมวด 2 การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ตั้งแต่มาตรา 10 ถึงมาตรา 14 ซึ่งมาตราที่ยังคงมีปัญหากับการแจ้งการชุมนุมสาธารณะอยู่นั้น โดยมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ได้ขยายขอบเขตของผู้ที่ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ให้มีความหมายที่กว้างเกินไป โดยให้

หมายความว่ารวมถึงผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ รวมทั้งผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุม ให้ถือเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ อันมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 หรือหากไม่สามารถแจ้งการชุมนุมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องแจ้งการชุมนุมพร้อมคำขอผ่อนผันกำหนดเวลาก่อนเริ่มการชุมนุม ตามมาตรา 12 วรรคหนึ่ง โดยมีปัญหาว่า หากผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุม ผู้ขออนุญาตใช้สถานที่ หรือผู้ใช้ขออนุญาตเครื่องขยายเสียง หรือผู้ขออนุญาตขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุม มีจำนวนหลายคน จะต้องแจ้งการชุมนุม ตามมาตรา 10 หรือแจ้งการชุมนุมพร้อมคำขอผ่อนผัน ตามมาตรา 12 ทุกคนหรือไม่ หากต้องแจ้งการชุมนุมทุกคนจะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่แก่ประชาชน และเพิ่มภาระหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้รับแจ้งที่ต้องสรุปสาระสำคัญในการชุมนุมสาธารณะแก่ผู้แจ้ง ทั้งที่การชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมเดียวกัน ในเรื่องเดียวกัน

ประการที่สี่ ปัญหาบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในหมวด 5 ตั้งแต่มาตรา 27 ถึง 35 ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษโดยเด็ดขาด เมื่อมีผู้กระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนยกเลิกหรือแก้ไขการชุมนุมสาธารณะนั้นได้ ทั้งที่มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุมสามารถยกเลิกหรือแก้ไขการชุมนุมสาธารณะให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ แสดงให้เห็นว่าแม้ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขการชุมนุมให้ถูกต้องตามคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะก็ต้องถูกเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีแจ้งข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่มีความขัดแย้งกันเอง อีกทั้งบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัตินี้มีเฉพาะโทษจำคุกและหรือโทษปรับ ซึ่งเป็นอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อเทียบกับการกระทำความผิด จึงเป็นอัตราโทษที่ค่อนข้างรุนแรง อันนำไปสู่ข้อสงสัยว่าพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ประกาศใช้เพราะเหตุผลที่ต้องการให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย หรือต้องการดำเนินคดีแก่ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมที่มีความคิดที่เห็นต่างออกไปจากรัฐบาลที่มีอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน

จากการศึกษาค้นคว้าความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของการชุมนุมสาธารณะ ค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนมากขึ้น จากมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจาก

อาวุธ” และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติว่า “การชุมนุมสาธารณะต้องเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ” โดยบัญญัติความหมายและกำหนดกฎเกณฑ์ของการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธไว้อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุม โดยการชุมนุมนั้นต้องเป็นไปอย่างสงบและปราศจากอาวุธ กล่าวคือ เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อแสดงออกทางความคิดเห็น เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศ กำหนดนโยบาย การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน และการชุมนุมนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน โดยปราศจากอาวุธโดยสภาพ เช่น มีด ปืน ระเบิด และสิ่งที่มีงหมายใช้เป็นอาวุธ เช่น ขวดแก้ว ท่อนไม้ ก้อนอิฐ”

2. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนมากขึ้น จากมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติว่า “การชุมนุมสาธารณะ หมายความว่า การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน กัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่” โดยกำหนดจำนวนผู้ชุมนุมสาธารณะขั้นต่ำเอาไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะ ยกตัวอย่างเช่น “การชุมนุมสาธารณะ หมายความว่า การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน กัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่” และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ควรให้ความหมายของการชุมนุมสาธารณะแต่เพียงว่า “การชุมนุมสาธารณะ หมายความว่า การชุมนุมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน กัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่” โดยตัดประโยคที่ว่า “แสดงออกต่อประชาชนทั่วไปและบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้” ออก เพื่อให้ความหมายของการชุมนุมสาธารณะมีความหมายที่ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติว่า “การจัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระรัชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินีเวสสัน พระตำหนัก หรือจากที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก หรือสถานที่พำนักของพระราชอาคันตุกะ จะกระทำมิได้” โดยควรกำหนดให้ชัดเจนว่า การห้ามจัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากพระบรมมหาราชวังฯ นับจากไหน จากตัวอาคารของ

พระบรมมหาราชวังฯ หรือบริเวณรอบสถานที่ของพระบรมมหาราชวังฯ ยกตัวอย่างเช่น “การจัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากรอบสถานที่ของพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินีเวศน์ พระตำหนัก หรือจากที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก หรือสถานที่พำนักของพระราชอาคันตุกะ จะกระทำมิได้”

3. ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย จากมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติว่า “ให้ถือว่าผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ รวมทั้งผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ” เห็นว่าผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มีความหมายที่กว้างเกินไป จึงเห็นควรบัญญัติกฎหมายให้ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะมีความหมายที่แคบลง ยกตัวอย่างเช่น “ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ เป็นผู้รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะ มีจำนวน 3 คน ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ชุมนุมสาธารณะ”

4. ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษโดยเด็ดขาด เมื่อมีผู้กระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนยกเลิกหรือแก้ไขการชุมนุมสาธารณะนั้นได้ ไม่ให้ขัดแย้งกับมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุมสามารถยกเลิกหรือแก้ไขการชุมนุมสาธารณะให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ โดยบัญญัติกฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุมสามารถยกเลิกหรือแก้ไขการชุมนุมสาธารณะให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ หากผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนคือนำบทกำหนดโทษมาใช้บังคับ และยกเลิกบทกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ซึ่งการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเกิดจากการที่ประชาชนไม่ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการชุมนุมตามที่พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติไว้ให้ครบถ้วน และการชุมนุมสาธารณะเกิดจากการร่วมตัวกันของประชาชนเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน ถัดค้านหรือแสดงความคิดเห็นเรื่องหนึ่งเรื่องใดเกี่ยวกับการกระทำของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ และเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจในการบริหารประเทศของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ อันเป็นไปตามระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักความเสมอภาค ที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เพื่อให้ประเทศพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความประสงค์ของประชาชนอย่างแท้จริง อันเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

เอกสารอ้างอิง

- การชุมนุมสาธารณะ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2564. <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/laws/คำอธิบาย/คำอธิบาย%20พรบ.การชุมนุมฯ.htm>.
- คู่มือประชาชนว่าด้วย การใช้เสรีภาพในการชุมนุม ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2564. <https://ilaw.or.th/sites/default/files/-Final-forWebsite.pdf>.
- คู่มือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2564. http://rtpstrategy.police.go.th/web2013/wp-content/uploads/2016/10/pdf/LawPublicGatherings_2558.pdf.
- นรินทร์ อิศาร. “เสรีภาพในการชุมนุม (Versammlungsfreiheit) ในระบบกฎหมายเยอรมัน”. เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย. เผยแพร่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2564. <http://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=1326>.
- ปณิษฐ์ ปทุมวัฒน์. “หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดระเบียบ “การชุมนุมสาธารณะ””. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564, https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/13win/win10.pdf.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ. 2554.
- สมชาย ปรีชาศิลปกุล นัทมน คงเจริญ ปารณ บุญช่วย. บทเรียนและสภาพปัญหาเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุม เพื่อการปรับปรุงพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, 2563.
- อุษณีย์ เอ็มศิรินันท์. “กฎหมายว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการประท้วงในสาธารณรัฐฝรั่งเศส”. วารสารนิติสังคมศาสตร์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2/2557 กรกฎาคม-ธันวาคม.